



Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Quo sensu in forma consecrationis sumi debeant particulæ Hic &
Hoc.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

illo capite impugnant aliqui, quod ex illâ sequatur duo contradictoria esse simul vera.

lucet, ita ut simul incipiat, & desinat utraque propositio, ambas verum dicere, si Sol post propositiones inchoatas vel lucere incipiat, vel desinat, & sic duo contradictoria essent simul vera. At sanè non video vim hujus impugnationis; sic enim propositiones sint contradictoriae, debet una negare quicquid alia affirmabat, alioqui non sunt ejusdem de eodem. Unde si propositio prima affirmabat Solem lucere pro aliquo instanti durationis illius propositionis, secunda ut sit contradictoria negare debet Solem pro ullo ex illis instantibus lucere; nec enim sunt contradictoria, aliquis, & aliquis non, ut constat in mille exemplis; sic aliquis homo est albus, dormit, currit, &c. aliquis homo non est albus, dormit, currit, utraque propositio hic est simul vera.

IV. Ostenditur ad veritatem non sufficere ut obiectum pro aliquo instanti illius propositionis ita se habeat.

Impugnatur ergo aliunde illa sententia: si quis namque proferens hanc propositionem, paries est albus, postquam protulit duo prima verba advertebat eum esse subito denigratum, tenetur ne falsum dicat, desistere, & si propositionem absolvat, censetur ab omnibus falsum dicere, imo & perjurus si aliquid hoc modo jurasset, ergo non sufficit ad veritatem propositionis obiectum aliquo instanti ita se habere, sicut propositio enunciat; quod in propositione scriptâ clariùs cernitur, in quâ major intercedit mora interpositionem verborum.

V. Idem hic an versus statui nequit pro omnibus propositionibus.

Existimo igitur, licet peculiare quaedam propositiones diversa denotent instantia, pro quibus verificentur, ut hæc propositio, ego loquor, verificari debet pro instanti vel tempore, quo profertur, hæc verò, nunc taceo, ut notat Sanctus Thomas hic, quæst. 78. art. 5. corpore, significat instans immediatè sequens propositionem penitus absolutam, cum quamdiu aliquid illius propositionis durat, tacere non possit, unde hæc propositio in re est de futuro, non de præfenti, & sic de aliis hujusmodi: existimo inquam (licet hæc ita se habeant) ut plurimum tamen propositionem vocalem de præfenti significare pro ultimo instanti quo profertur, sicque veritatem ipsius vel falsitatem, ex coexistentiâ vel non coexistentiâ obiecti pro illo instanti desumendam esse.

VI. Ratio est, quia propositio non potest dici simpliciter esse, nisi in ultimo sui instanti.

Ratio præter dicta in impugnatione prioris sententiæ est, ut namque propositio vocalis de præfenti sit vera, debet obiectum ita se habere sicut dicit propositio quando propositio est, seu debet coexistere propositioni, propositio autem simpliciter non potest dici esse, nisi in ultimo instanti, quando jam tota est prolata, quod plerumque in successivis quæ certos habent limites, ut hora, dies, &c. verum habet; licet enim possimus dicere existere partem horæ, dici, aut propositionis, quando prior pars existit, non tamen horam, diem, aut propositionem, has namque existere, seu esse, perinde est atque completas esse, sicut & vox homo significat hominem, non quando prior ejus pars profertur, sed secunda; tunc enim solum apta est obiecti illius conceptum in audientium animos inducere.

SECTIO QUARTA.

Quo sensu in formâ Consecrationis sumi debeant particule Hic & Hoc.

I. Virum hæc particula in

SUPRA, sectione secundâ declaravimus, utrum verba consecrationis sumantur recitative, an

significativè, nunc ergo ulterius de his specialiter particulis inquirimus, Utrum substantivè sumi debeant, an adjectivè, qua in re magna est inter Auctores contentio, aliis contententibus ita substantivè sumi, ut sumi nequeant adjectivè, aliis e contra ita adjectivè, ut nequeant sumi substantivè.

Ego certè quicquid sit de possibili, existimo cum Valquez disp. ducentesimâ primâ, cap. 4. Præposito art. quinto, dub. primo, Maldonato in caput vigesimum sextum Matthæi, & plurimis ex recentioribus, hoc & hic, in formis consecrationis de facto sumi adjectivè, ita scilicet ut sint termini adjectivi. Oppositum tamen censent Soto in quarto, dist. undecimâ, quæst. 1. art. quinto, Bellarminus libro primo de Eucharistiâ, cap. undecimo, & Suarez disp. 58. sect. 7. Valentia disp. sextâ, quæst. sextâ, puncto tertio, Conineck in explicatione articuli quinti quæstionis septuagesimæ octavæ, & alii.

Ratio est, quia particula hic in formâ consecrationis sanguinis sumitur adjectivè, quod signum est esse adjectivum, & ideo poni in masculino genere ut conveniat cum sanguine, seu calice in genere, alioqui dici deberet, Hoc est sanguis meus, seu calix sanguinis mei, cum tamen ab omnibus Evangelistis, qui hoc Christi factum referunt, pronomem ponatur convenire cum substantivo, Matthæi enim vigesimo sexto, versu vigesimo octavo dicitur: Hic est enim sanguis meus, item Marci decimo quarto, versu vigesimo 4. Hic est sanguis meus, Lucæ 22. versu 20. Hic est calix, &c.

Respondet Bellarminus, Suarez, & alii, pronomem hic, etiam in formâ consecrationis calicis sumi substantivè, & idem, inquit, est hic atque hic potus, ergo etiam sumi poterit hoc in formâ consecrationis panis substantivè. Sed contra primò, ergo & in consecratione panis dixisset, hic est corpus meum, nempe hic cibus; sic enim conformius processisset in utraq; formâ, vel si hoc sumatur substantivè, posuisset etiam eandem particulam hoc substantivè in consecratione calicis. Contra secundò, nam juxta communem usum hæc pronomina sumuntur adjectivè; incongruè enim loqueretur, ut ait Maldonatus, qui ostenso fratre diceret, hoc est frater meus, sed dicere deberet hic est frater meus. Hoc tamen mihi non videtur semper verum: undè si quis negare illud vellet, non facile convinceretur; & certè tandem puto totum penè hoc negotium de substantivâ & adjectivâ acceptione magna ex parte recidere in quæstionem de nomine.

Dices primò: Ergo forma consecrationis facit hunc sensum, Corpus meum est corpus meum. Contra, in omni sententiâ hoc plus minus dici debet. Respondetur itaque, in re simile quiddam semper in omni propositione importari; quando enim quis dicit: Homo est animal rationale, dicit secundum rem, homo est homo, sed sicut in hoc exemplo explicatius, & diverso modo importatur homo per animal rationale, ita & in nostro casu diverso modo importantur corpus & sanguis per particulas hoc & hic, nempe secundum aliquid accidentaliter diversum, quàm cum importantur per voces corpus & sanguis; idem enim in præfenti importat, hic est sanguis meus, atque sanguis meus est contentus sub his speciebus: unde licet voce præcedat particula hic, quod commune est in his pronomibus, re tamen sequitur, & tenet se ex parte prædicati.

Et per

consecratio-
ne sumitur,
substantivè,
an adjectivè

III. Ostenditur
particulam
hic sumi ad-
jectivè.

IV. Dices: Particula hic in consecratione calicis idem esse atque hic potus.

V. Declaratur in particulari quid denotent hæc particule, & sensus utriusque forma exhibetur.

VI. Dicitur: Si ha particula sumantur adjectivè, non possunt esse subiecta in propositione.

Et per hoc cessat obiectio illa, quæ à nonnullis hic proponi solet, nempe particulas hoc vel hic, si adjectivè sumantur, non posse esse subiecta, cum subiecta in propositione esse debeant quid per se stans, cui adveniat quasi, & accidat prædicatum, unde substantivum non potest accidere adjectivò, sed e contra. Respondetur enim has particulas esse prædicata in his propositionibus, & consequenter non esse majorem difficultatem in his propositionibus quoad proprietates logicas, quàm in hac, *paries est albus*, aut alia quævis, ubi prædicatur terminus adjectivus.

VII. Obicitur: Ergo non est necessarium ut materia consecrationis ibi sit ab initio.

Dices secundò: si sufficiat, ut id quod importatur per has particulas, sit in fine propositionis, non erit necessarium materiam consecrationis esse ibi ab initio, sed satis erit si apponatur postquam aliqua verba formæ jam fuerint prolata; verba enim juxta dicta erunt vera, modò in fine propositionis sit corpus & sanguis Christi sub illis accidentibus. Respondetur, veritatem verborum non aliud requirere, unde multi recentiores cum Vasquez concedunt consequentiam.

VIII. Dicitur: Ergo non rectè colligitur fieri transsubstantiationem ex verbis.

Urgebis: Quo ergo modo Concilium Tridentinum sessione 13. cap. 4. ex veritate verborum colligit transsubstantiationem, seu conversionem, substantia panis & vini in corpus & sanguinem Christi; si enim in ultimo prolationis verborum instanti crearet Deus species illas, & sub iis collocaret corpus Christi, verba essent vera, & tamen nulla intercederet conversio. Respondetur, Concilium loqui de facto, non de possibili; cum ergo de facto non fuerint creatæ novæ species sine substantiâ, sed collocetur ex vi verborum Christus sub accidentibus, sub quibus antea fuerat alia substantia, benè colligit Concilium substantiam illam desinere in hanc, quæ illius loco succedit sub his accidentibus; si enim adhuc sub iis maneret, verba non essent vera. Quòd verò apponi debeat materia ante initium prolationis verborum, est quia ex institutione Dei forma est sacrificialis, & immutativa substantiæ præcedentis, quæ proinde forma requirere videtur, ut tota supra materiam mutandam proferatur, de quo postea redibit sermo.

IX. Quæritur: Vtrum verba consecrationis sint vera prius naturâ quàm operentur.

Ad rei hujus conclusionem, formæ scilicet consecrationis quærendum, utrum verba, per quæ fit consecratio, sint vera prius naturâ, quàm operentur, seu utrum conversionem hanc efficiant ut vera. Hæc in re dicendum contra Patrem Coninck quæst. septuagesimâ octavâ, art. quinto, nùm. quadragesimo quarto, licet hæc propositiones prius naturâ sint significativæ, quàm fiat conversio, non tamen prius naturâ esse veras, sed è contra prius aliquo modo naturâ fieri conversionem, quàm formæ sacramentales sint veræ.

X. Obicitur: Verba consecrationis prius esse significativa, quàm operentur.

Prima conclusionis pars probatur primò ex Sancto Thoma quæst. 78. art. quinto, ad tertium, ubi solum prærequirit harum propositionum significationem ut operentur effectum. Secundò, significatio est propositioni mentali intrinseca, vocali verò licet sit extrinseca, non tamen denominatione sumptâ ab existentia obiecti, sed ab impositione hominum, veritas autem provenit ab obiecto; ex eo enim quòd res sit vel non sit, propositio est vera vel falsa, ut ait Aristoteles primò Perihermias, capite nono: unde cum obiectum sit pars veritatis, & omnis pars præcedat totum, prius debet esse sub illis accidentibus Christus, quàm verba sint vera: per quod etiam patet secundâ pars conclusionis.

Dices primò: Si verba pro illo priori non fiat vera, ergo sunt falsa. Nego consequentiam, sed pro illo priori præcindunt. Dices secundò: Hæc propositiones sunt pro illo priori præcicæ, ergo veræ. Distinguo consequens: Ergo veræ formaliter nego, radicaliter, seu habent vim ad ponendum id quod significant, & efficiendi se veras concedo: & eodem modo respondetur ad id, quod obijci solet, hæc verba pro illo priori esse verba Christi, & consequenter necessariò vera.

XI. Neque hinc sequitur verba hæc, si pro illo priori non sint vera, esse pro illo priori falsa.

Urgebis: Concilium Tridentinum capite 4. citato colligit fieri conversionem ex eo, quòd verba Christi essent vera, ergo veritas verborum illorum erat causa conversionis. Respondetur, veritatem verborum fuisse causam quare, vel unde Ecclesia hoc colligeret, non tamen fuisse verba Christi ut vera causam conversionis; facta est ergo conversio, quia Christus dixit hoc esse corpus suum, unde debebant verba illa necessariò esse vera, sed solum in actu primo pro illo priori, inferebant autem veritatem formalem consequentem, quia ponebant obiectum eo modo, quo illud significabant: videatur Vasquez hic, disp. ducentesimâ secundâ, & Suarez disp. quinquagesimâ octavâ, ubi rem hanc multò fufius pertractant.

XII. Dicitur: Concilium Trid. ex veritate verborum colligit fieri conversionem.

SECTIO QUINTA.

Verum plures Sacerdotes possint simul unam & eandem Hostiam consecrare.

DE hac difficultate agit Sanctus Thomas quæstione octogesimâ secundâ, cum de ministro hujus Sacramenti, sed quia spectat ad formam consecrationis, hæc eam examinabimus: & videtur etiam hoc commune cum aliis Sacramentis, Utrum scilicet possint plures eundem hominem baptizare, confirmare, &c. quæ de re ex parte dictum est superius.

I. Hæc difficultas, non Eucharistia tantum, sed alius etiam Sacramentis est communis.

In primis, si ita plures intentione inter se eandem hostiam continuam dividant, ut unus hanc alius aliam hostiæ partem consecrare intendat, non est dubium, quin plures eandem hostiam consecrare possint, ita ut unusquisque sit causa totalis suæ partis. Siverò, sicut materiam inter se dividerent isti, alii dividerent formam, ita scilicet ut unus hanc illius partem profferret, alius aliam, esto eandem signent materiam partem, nihil facerent.

II. Si singuli mente inter se dividant eandem hostiam, omnes validè eam consecrant.

Deinde certum omnino videtur, si successivè more consueto plures proferant verba consecrationis, ita ut simul formam non absolvant, non posse consecrare eandem hostiam, sed is qui alium prævenit, si habeat debitam intentionem, Sacramentum pro illo priori conficit, si non habeat, non conficit omnino. Ut ergo in hoc casu sciatur quisnam ex plurimis successivè formam absolventibus, consecret, videndum quam unusquisque consecrandi intentionem habuerit, absolutam, conditionatam, &c. nullus verò positâ debitâ formâ supra materiam aptam cum intentione etiam requisitâ, impedire potest quo minus habeat effectum, nec illum potest suspendere aliquo tempore post verborum prolationem, vel si hoc intendat, reddit formam irritam, defectu intentionis, sicut nec idem Sacerdos potest duabus

III. Qui primus formam cum debitâ intentione absolvit, solus consecrat.